

АУЕР

SEDA

АГЕНЦИЯ ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО РАЗВИТИЕ

Повишаване на институционалния капацитет на АУЕР с цел предоставяне на повече и по-качествени услуги в областта на енергийната ефективност – цели и очаквани резултати

Красимир Найденов
ръководител на екипа за организация и управление на проекта

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие
Инвестираме във вашето бъдеще

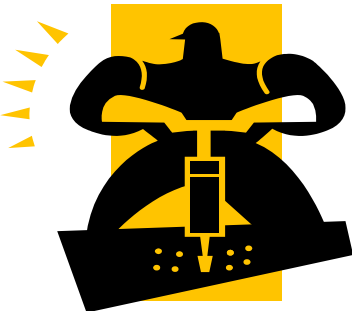
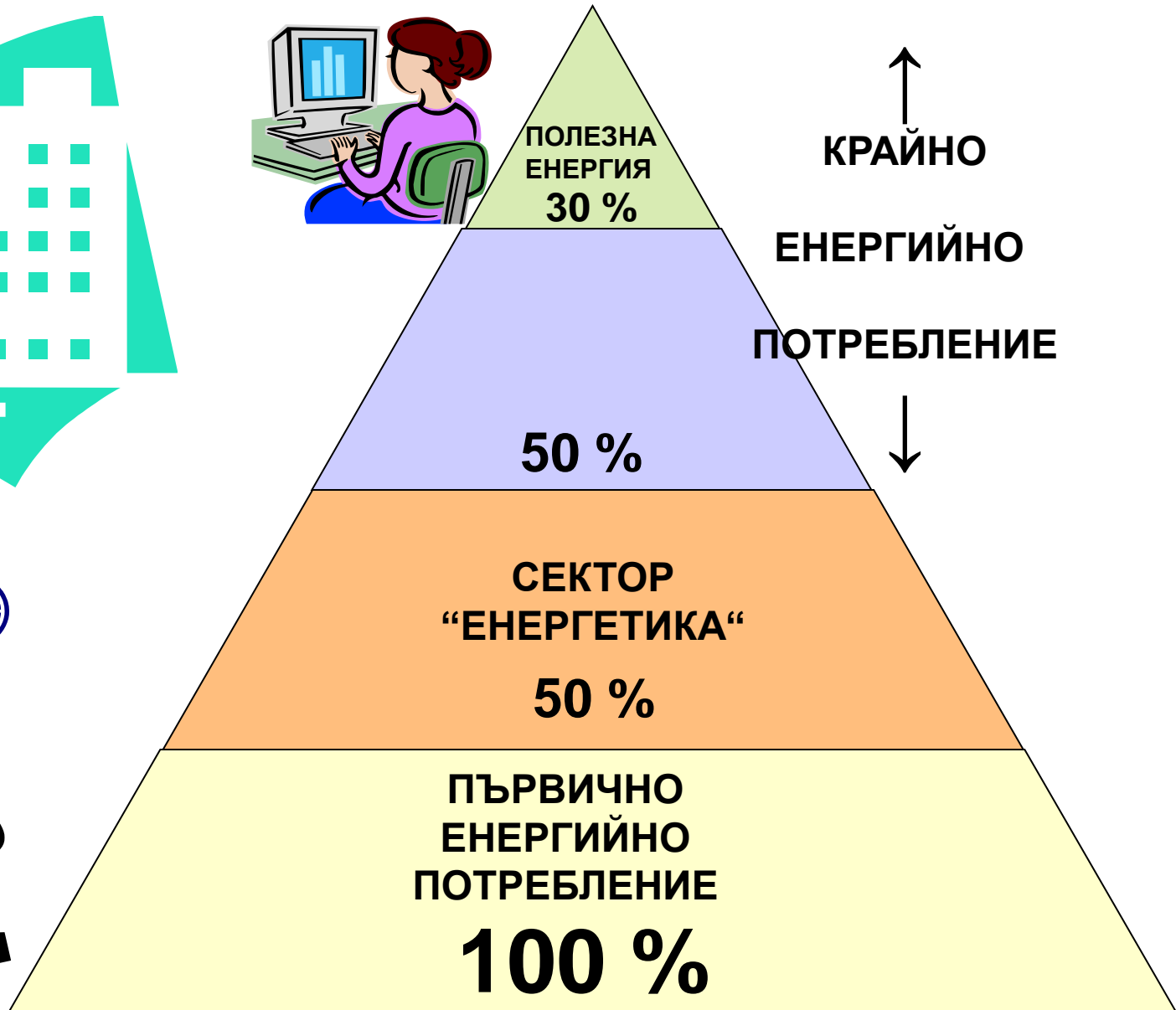
www.eufunds.bg

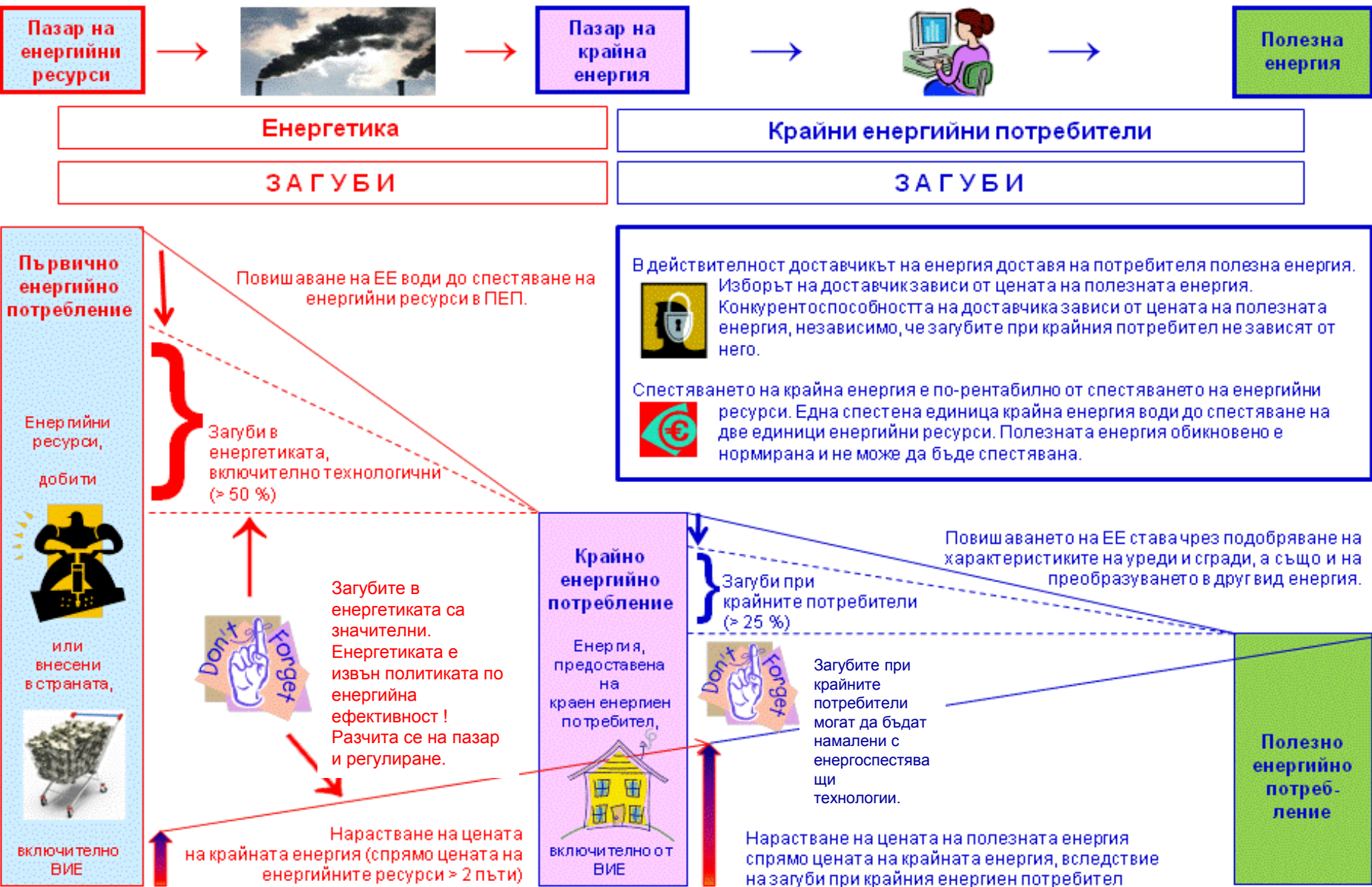
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

23.07.2015, София

ПЪТЯТ на ЕНЕРГИЯТА

ОСОБЕНОСТИ на ЕНЕРГИЙНИЯ ПАЗАР: ЦЕНА на ЕНЕРГИЯТА

ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПОСЛАНИЯ

(Пакет от мерки за трансформиране на европейската енергийна система, 15 юли 2015)

БАЗОВИ ПРИНЦИПИ:

- **Енергийната ефективност – с безспорен приоритет.**
- **Потребителите в центъра на европейския енергиен преход**
- **Инвестициите в „чиста“ енергия с предимство.**

ОВЛАСТЯВАНЕ НА ДОМАКИНСТВОТА

- **По-добра информация**
- **Изравняване на правата** с тези на купувачите и продавачите на пазара на едро
- **Свобода да произвеждат** и потребяват своя собствена енергия при справедливи условия
- **По-голям избор при участието им на енергийните пазари**
- **Високо ниво на защита**

НОВА СТРУКТУРА НА ЕНЕРГИЙНИЯ ПАЗАР

- Осигуряване на **реални ползи при употребата на нови технологии**
- Улесняване на **инвестициите във възобновяема енергия**
- Осигуряване на **възможност за децентрализирано производство на енергия**
- Стимулиране на **потребление на собствена енергия**
- Подпомагане развитието на **новаторски предприятия за енергийни услуги**

Подготвена ли е енергетиката за промяната ?

ПОГЛЕД КЪМ БЪДЕЩЕТО : ЕВОЛЮЦИЯ на ПРЕДСТАВИТЕ

Ситуацията в момента :

Енергийната политика е изключително в полето на производството.

- Пазарът на ЕЕ и ВИЕ технологии се разширява.
- Обмисля се пренасочване от управление на производството към управление на потреблението на енергия.

Предстои:

Раждането на „малката“ енергетика.

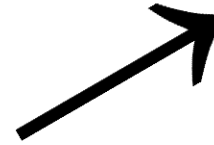
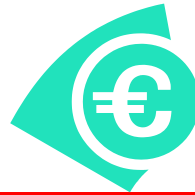
- Преструктуриране и децентрализация на съществуващия енергиен пазар.
- *Намаляване на търсенето на енергия от конвенционални източници.*
- Изравняване на цените на възобновяемата с тези на конвенционалната енергия.
- Увеличаване на малките индивидуални енергийни системи.
Намаляване на зависимостта от доставчика на енергия.
- Прехвърляне на капитали от „голямата“ енергетика към „малката“ енергетиката.
„Конфликт“ между собствениците в „голямата“ и „малката“ енергетика.
Правата върху енергийния потенциал на ВИЕ: сгради и собственост върху тях.

Еволюция в представите:

Производство и управление на енергийните потоци в обекта на потребителя

- ВЕИ са в основа на бъдещата енергетика.
Намаляващата цена на възобновяемата енергия възпира нарастването на цената на конвенционалната.
- Интелигентното потребление на енергия е символ на проспериращото общество.
Енергийната ефективност повишава комфорта без да увеличава разходите.
Спестяването на енергия забавя нарастване на цените на енергията.
- Приравняване на спестената към произведената енергия: права и възможности на потребителите.

В момента

Енергийната политика е изключително в полето на производството.

- **Недостатъчна подкрепа на мерките за повишаване на ЕЕ и усвояването на ВЕИ потенциала при крайните потребители**
- Забавяне на либерализацията на енергийния пазар. Запазване на енергийните монополи
- Пазарът на ЕЕ и ВИЕ технологии се разширява.

Сега стартира

Раждане на „малката“ енергетика

- Изравняване на цените на възобновяемата с тези на конвенционалната енергия.
- Намаляване на търсенето на енергия от конвенционални източници.
- **Прехвърляне на капитали от „голямата“ енергетика към „малката“ енергетиката.**
- Преструктуриране и децентрализация на съществуващия енергиен пазар.
- Търговците на енергия – на границата на прехода.

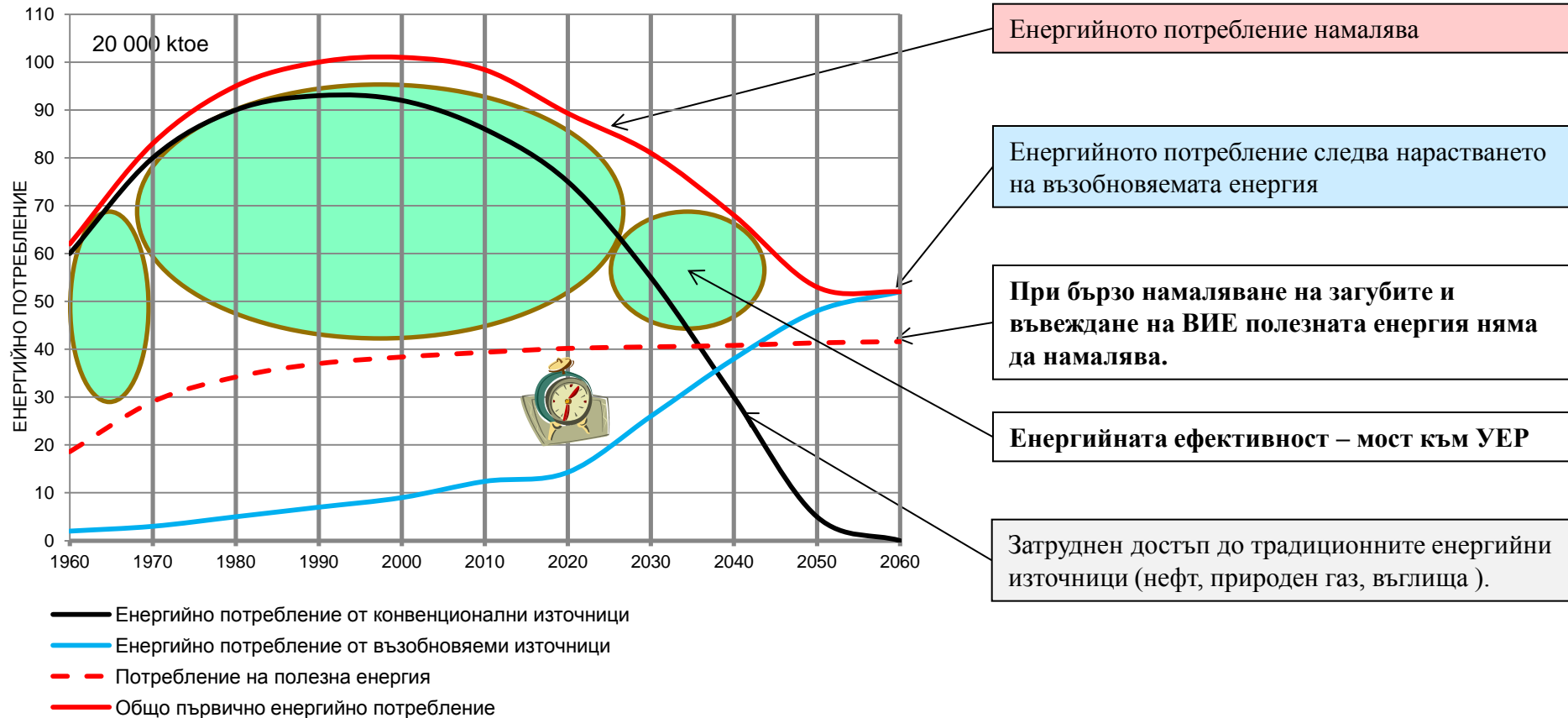
В близко бъдеще

Нова структура на енергийния пазар

- Увеличаване на малките индивидуални енергийни системи. Намалена зависимост на потребителя от доставчика на енергия.
- Приравняване на спестената към произведената енергия: увеличени права на потребителите.
- **Пренасочване от управление на производството към управление на потреблението на енергия.**
- Конфликт или сътрудничество между собствениците в „голямата“ и „малката“ енергетика. Борба за придобиване на потенциала на ВИЕ: сградите - ключови обекти, роля на собствеността.

ЕНЕРГЕТИКА и ПОЛЕЗНА ЕНЕРГИЯ

(ОТ ПЕСИМИЗЪМ КЪМ ОПТИМИЗЪМ)

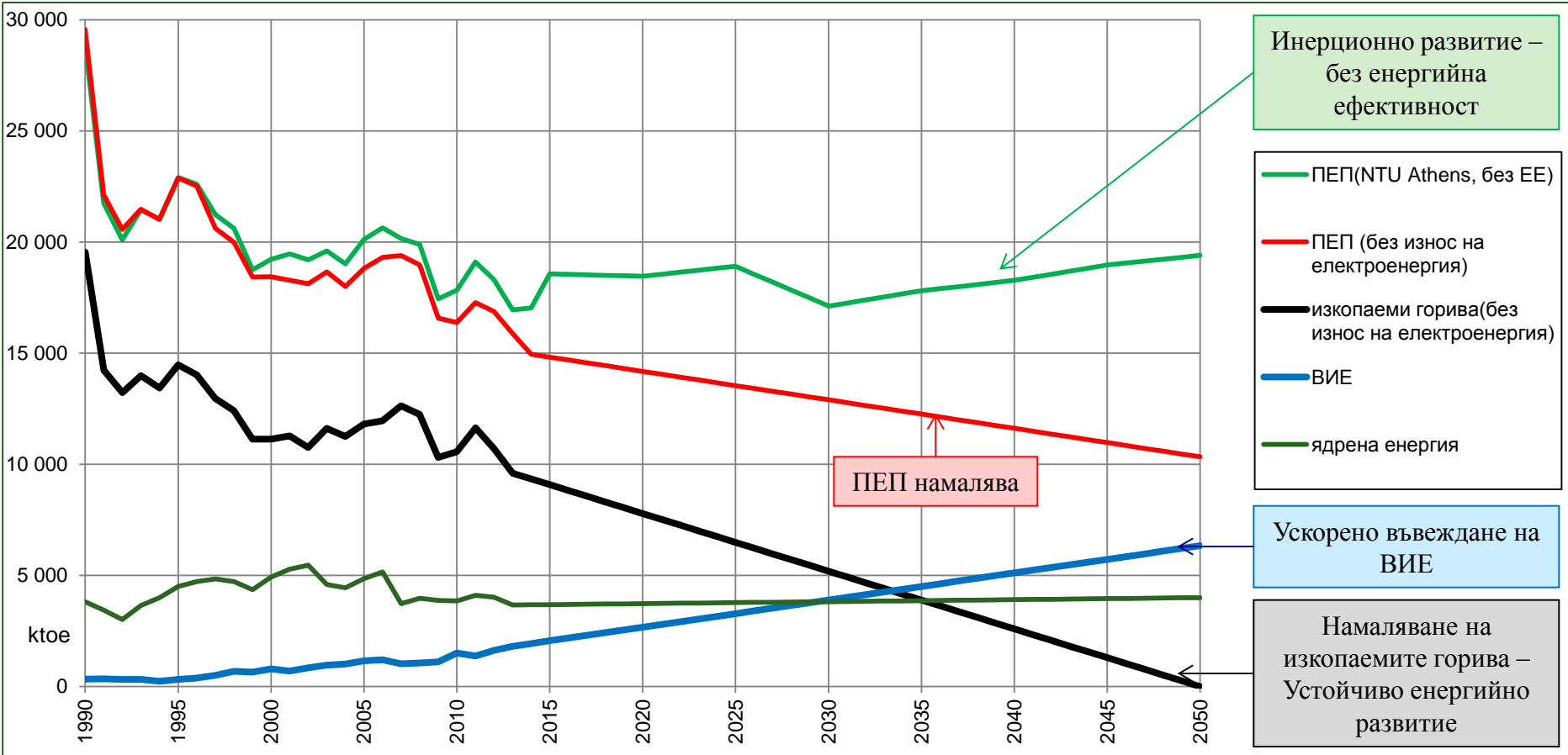

ЦЕЛ на ЕЕ: Увеличаване на полезната енергия чрез намаляване на загубите.

ИЗВОД: Намаляване на потреблението на традиционни горива трябва да бъде компенсирано с повишаване на ЕЕ и използването на ВИЕ. В момента скоростта на подобряване на ЕЕ и използването на ВИЕ не е достатъчна. **2020 година е ключова за бъдещото развитие.** Рискът от енергийна криза остава висок. Необходимо е бързо подобряване на резултатите от политиките по ЕЕ и ВИЕ.

ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ на БЪЛГАРИЯ

(поглед в бъдещето)

ИЗВОДИ: Енергийното потребление намалява. Единствената възможност за нарастване на енергийното потребление е ускореното усвояване на потенциала на възобновяемата енергия.

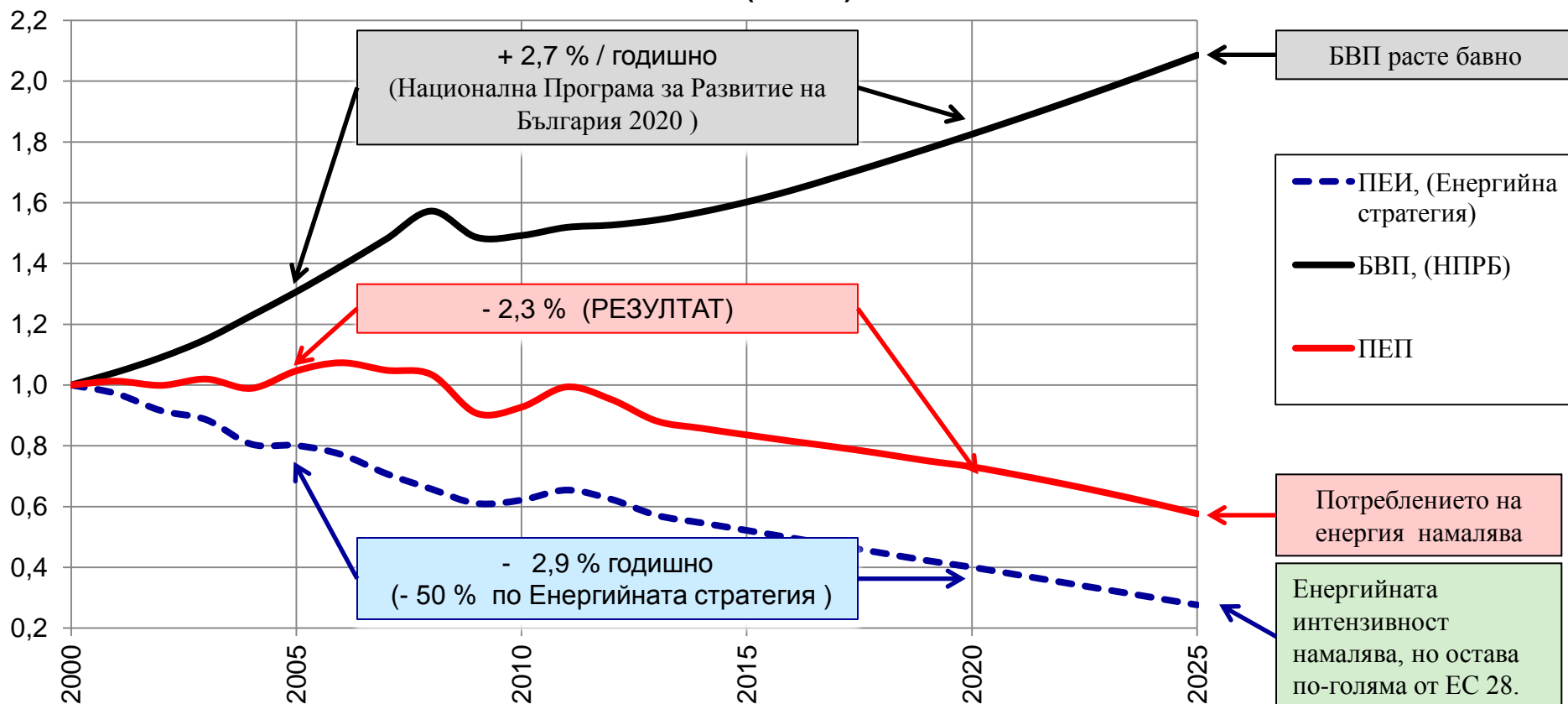
ЦЕЛ: Да бъде ограничено намаляването на използваната енергия чрез повишена ефективност на използването ѝ.

ИКОНОМИКА, ЕНЕРГЕТИКА, ЕНЕРГИЙНА ИНТЕНЗИВНОСТ

(„ИКОНОМИКАТА глупако“)

Брутен вътрешен продукт,
Първично енергийно потребление,
Първична енергийна интензивност
(2000=1)

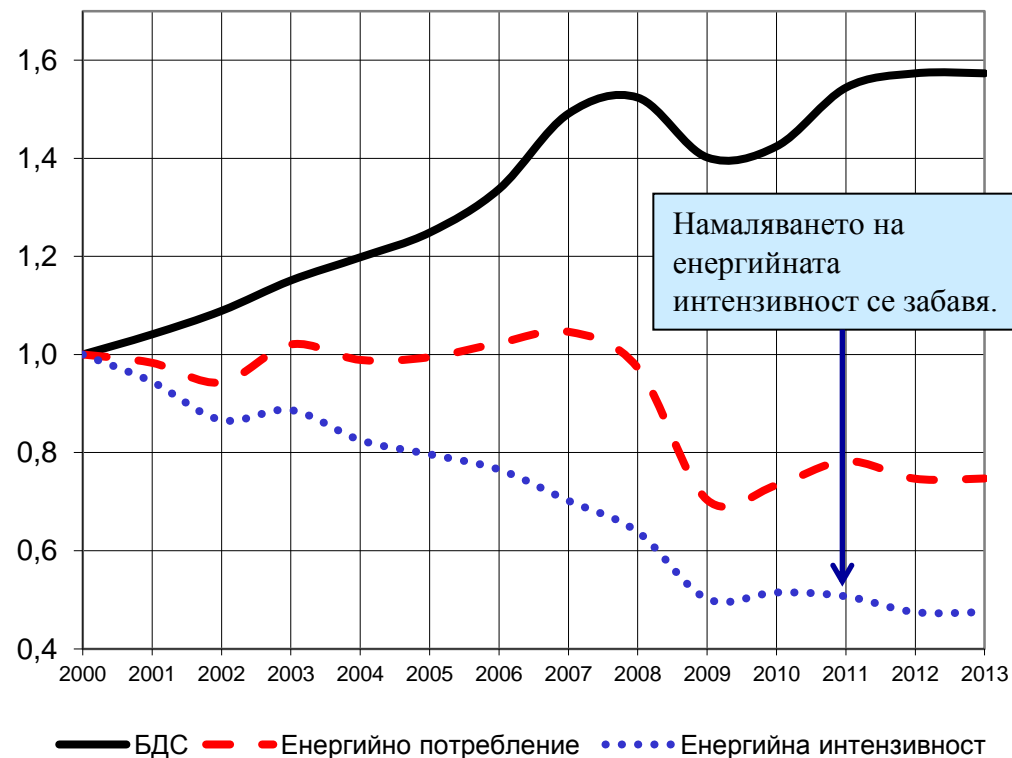
ИЗВОД: Конвенционалният енергийният пазар се свива.
Най-засегнати са ниско ефективните производства на енергия.
Очаквано реструктуриране на енергетиката и пренасочване на инвестиции и работна ръка от конвенционалния енергиен сектор към ВИЕ-сектора и ЕЕ-технологии.

Индустрията: ключов сектор за високата енергийната интензивност на Българската икономика

Отношение на разходите за енергия към brutната добавена стойност на сектор "Индустрия"

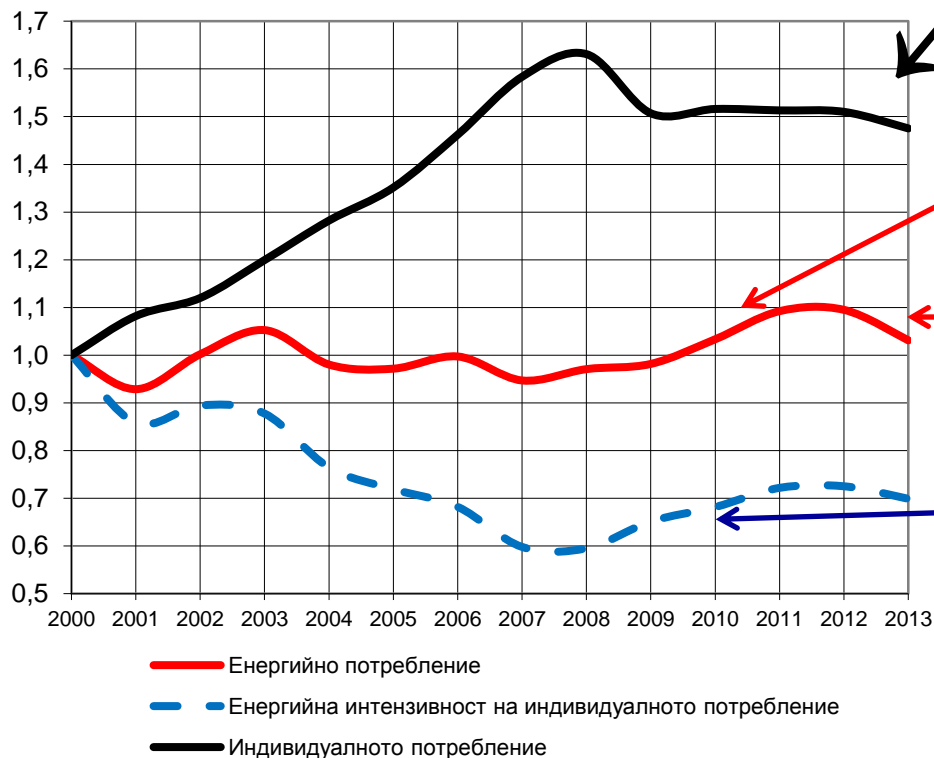
ИНДУСТРИЯ: Добавена стойност, енергийно потребление и енергийна интензивност (2000=1)

ИЗВОД: За да запази конкурентоспособността си **българската индустрия трябва да търси допълнителни (външни) инвестиции** за намаляване енергийната интензивност на продукцията си.

ДОМАКИНСТВА: ДОХОДИ, ЕНЕРГИЙНИ ЦЕНИ, ЖИЗНЕН СТАНДАРТ (Какво се случва междуременно !)

Индивидуално потребление, енергийно потребление,
енергийна интензивност на индивидуалното потребление
(2000=1)

ЕЕ – социален проблем

1. Доходите на домакинствата практически са замразени.

Енергийните цени изпреварват доходите.

2. Преструктуриране на разходите в полза на разходите за енергия.

Изчерпване на възможностите за преструктуриране . Домакинствата купуват по-малко енергия. **Енергийният комфорт се влошава.**

3. Разходите за поддръжка на дома намаляват. Енергийната ефективност се влошава.

Обобщен резултат:

- Разходите за енергия се увеличават.
- Разходите за храна намаляват.
- Жизненият стандарт се влошава.

ИЗВОД : Само повишаването на ЕЕ може да осигури подобряването на енергийния комфорт и жизнен стандарт с по-малко закупена енергия.

МОМЕНТНА СНИМКА НА СЪСТОЯНИЕТО : ОБОБЩЕНИЕ

- **ЕЕ е с най-висок приоритет в енергийната политиката на ЕС**
ЕЕ - основен фактор за повишаване на конкурентоспособността на промишленото производство.
- **ЕЕ се превръща в значим социален фактор**
Повишаване на ЕЕ – запазване на енергийния комфорт и жизнения стандарт на българските домакинства.
- **Предстои преосмисляне на традиционните представи за енергетиката**
Повишаване на информираността на домакинствата.
- **Енергетиката не е подготвена за предстоящите промени, особено за новата роля на търговците**
Недостиг от допълнителни пазарно-ориентирани финансови механизми. Възможен конфликт между енергетиката при потребителя (малката енергетика) и „голямата“ енергетика. Време за обмисляне на взаимни компромиси.
Изравняване на правата и възможностите на потребителите и производителите на енергия
- **Предстои радикално разширяване на пазара на енергийни услуги**
Разнообразяване на формите на договаряне.

**НОВАТА РОЛЯ на ТЪРГОВЦИТЕ и
ИНДИВИДУАЛНИ ЦЕЛИ за ЕНЕРГИЙНИ СПЕСТЯВАНИЯ**

	Междинна цел	Резултат
1-ва стъпка	Съществена промяна на определението за ЕУ	Енергийната услуга „доставка на енергия“ задължително се придружава с технология за ефективното ѝ използване.
2-ра стъпка	Въвеждане на качествено ново задължение	Търговците, които предлагат енергийна услуга „доставка на енергия“ се задължават освен доставка на енергия да предлагат и мерки за спестяване на енергия.
3-та стъпка	Определяне на общото задължение за всички търговци	Общият обем на енергийните спестявания е регламентиран в ЗЕЕ и в чл. 7 от Директива 27/2012/ЕО чрез „Схема за задължения по ЕЕ“. В периода 2014-2020 трябва да се реализират ежегодно нови енергийни спестявания, не по-малко от 1,5 % от обема на годишните продажби на енергия на всички крайни потребители.
4-та стъпка	Оразмеряване индивидуалните задължения	Регламентиране на ежегодни индивидуални цели за енергийни спестявания на търговци на енергия до 2020 г.
5-та стъпка	Механизъм за доказване на изпълнението на задълженията	Оценяване и доказване на енергийни спестявания чрез удостоверения за енергийни спестявания Прецизиране и оптимизиране на процеса.
6-та стъпка	Механизъм за поощряване	Стимули за търговците. Въвеждане на търговия с енергийни спестявания : „търгуеми бели сертификати“.

**НПДЕЕ 2014-2020: ОПРЕДЕЛЯНЕ на ДОСТИЖИМИ ЦЕЛИ:
ВЪЗМОЖНОСТИ за ФИНАНСИРАНЕ**

	Финансов източник	Необходими инвестиции	Енергоспестяващ ефект	Забележка
		Млрд.лева	ktoe	
1.	Европейски фондове и програми	2,1	230	0,8 лева/kWh
2.	Местни източници, в.т.ч.			
3.	търговците на енергия	3,4	486	0,6 лева/kWh
4.	държавния бюджет	0,2	-	Включен в т.1
5.	Предприятия и домакинства	-	-	Включени в т.1 и т.3
	ОБЩО (национална цел)	5,5	716	

ОСОБЕНОСТИ:

- **Държавният бюджет няма значима самостоятелна финансираща роля,** а само ще добавя средства към европейските помощи.
- **Търговците на енергия ще финансират възмездно.**
Инвестираните от тях средства, се възстановяват от крайните клиенти.
- **Домакинствата ще имат ограничени възможности да инвестират самостоятелно,** поради изоставането на доходите им от енергийните цени и ще се нуждаят от външен ресурс.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ за ПРОЕКТА

Наименование :	„Повишаване на институционалния капацитет на Агенцията за устойчиво енергийно развитие с цел предоставяне на повече и по-качествени услуги в областта на енергийната ефективност“
Финансиране:	Оперативна програма „ Развитие на конкурентоспособността на българската икономика„ - съфинансиране от ЕС чрез Европейския фонд за регионално развитие
Приоритетна ос IV :	„Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика“
Под-приоритет IV. 3 :	„Подобряване на националната инфраструктура по качеството“
Начало на изпълнението:	08 октомври 2013
Продължителност:	24 месеца (не по-късно от) 20 септември 2015 (Дейностите са приключили до 30 юни 2015)
Обща стойност на проекта:	5,376 млн. лева (100 % безвъзмездна помощ) (практически използвани : ~ 4.6 млн.лева.)

ЦЕЛИ на ПРОЕКТА

Обща цел: Да се повиши институционалния капацитет на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за предоставяне на повече и по-качествени услуги в областта на енергийната ефективност, чрез въвеждане на пазар на енергийни спестявания, основан на търгуеми бели сертификати.

Специфични цели:

- Увеличаване на обема, качеството и икономическата рентабилност на изпълняваните мерки по ЕЕ, чрез въвеждане на пазар на енергийни спестявания, основан на „търгуеми бели сертификати“.
- Увеличаване на обема на привлечените инвестиции в изпълнението на политиката по енергийна ефективност.
- Подпомагане и оптимизиране изпълнението на задълженията на задължените по ЗЕЕ лица и на АУЕР, чрез повишаване на институционалния ѝ капацитет.
- Увеличаване на обема и качеството на енергийните услуги, включително извършвания от АУЕР контрол.

Проектът отговаря изцяло на основната цел, заложена в процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за осигуряване на необходимите институционални предпоставки за прилагането на интегриран подход в областта на ЕЕ и енергията от ВИ, чрез подкрепа за повишаване на капацитета на АУЕР за подобряване на качеството и количеството на енергийните услуги, предоставяни на българските предприятия. Това ще осигури фокусирано и координирано изпълнение на мерките за ЕЕ и ВЕИ в съответствие с държавната политика и националните стратегически документи и планове.

ДРУГИ ПРИКЛЮЧИЛИ или ТЕКУЩИ ПРОЕКТИ

- **„Институционално изграждане на АЕЕ“,**
2004 – 2006, финансиран по програма PHARE .
Обща цел - повишаване на административния капацитет на Агенцията.
Специфична цел - изучаване на опита по въвеждане на финансовия механизъм „търгуеми бели сертификати” в Италия.
- **„Насърчаване използването на структурните фондове и кохезионните фондове за енергийни инвестиции в новите страни-членки и страните-кандидатки,, ,**
2007 - 2009 , финансиран по програма Интелигентна енергия за Европа.
Обща цел – изучаване на финансови механизми и насърчения с цел по-ефективното използване на Структурните фондове и Кохезионния фонд.
- **„Разработване и внедряване на мерки за повишаване на прозрачността и почтеността в дейността на АЕЕ“,**
2009 - 2011, финансиран по ОП „Административен капацитет“
Обща цел: Създаване на Национална информационна система по енергийна ефективност
- **„Съгласувани действия за подпомагане транспонирането и изпълнението на Директива 2006/32/ЕС и Директива 2012/27/ЕС“ (CA ESD/CA EED),**
от 2007, финансиран по програма Интелигентна енергия за Европа.
Специфична цел – сближаване на националните процедури за изчисляване на енергийните спестявания във връзка с изпълнение на националните цели.
- **”Създаване на информационна платформа за постигане на оперативна съвместимост на пространствени данни и услуги за ползване от държавната администрация и гражданите по отношение на възобновяемите източници на енергия ,, ,**
2012 – 2014, финансиран по ОП „Административен капацитет“
Обща цел: Създаване на Национална информационна система за производството, потреблението и потенциала на ВИЕ, базирана на ГИС и осигуряваща електронно издаване на гаранции за произход на зелена енергия.

ВЪЗДЕЙСТВИЯ И ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

ДИРЕКТНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ :

- **Всички задължени лица, които имат индивидуални цели за енергийни спестявания**
Търговците на енергия по ЗЕЕ ще могат да изпълнят определените им цели за енергийни спестявания по икономически най-ефективния за тях начин.
- **Фирми за енергийни услуги**
Конкуренция и намаляване на цените на услугите, които предлагат на крайните потребители за сметка на приходи от продажбата на „търгуеми бели сертификати“ на задължените лица.
- **Фирми за енергийни обследвания на сгради и промишлени системи**
Ще се увеличи броят на обследванията, тъй като тези фирми ще доказват реализираните енергийни спестявания
- **АУЕР**
Ще се повиши качеството и ще се облекчи контрола на задължените лица и фирмите за обследване на сгради и промишлени системи.

ИНДИРЕКТНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ :

Ще се увеличи обема и качеството на изпълняваните мерки по енергийна ефективност (особено на в промишлените предприятия), вследствие на:

- *Повишаване на компетентността на енергийните мениджъри на промишлени системи, задължени лица по ЗЕЕ и изграждане капацитет за енергийни мениджъри на промишлени системи, извън обхвата на ЗЕЕ*
- *Участие на други заинтересовани фирми и граждани.*

ДЕЙНОСТИ за ИЗПЪЛНЕНИЕ на ПРОЕКТА

1. Изготвяне на анализи, проучвания, оценки, изследвания и др. в областта на енергийната ефективност, в това число и определяне на **необходимите нормативни и институционални предпоставки във връзка с прилагането на финансови механизми**
2. Разработване и приемане на **специализирани методики за оценка на енергийните спестявания**
3. Организиране на **информационни кампании за популяризиране на финансови механизми** в областта на енергийната ефективност
4. Разработване на **наръчници по управление на енергийната ефективност в предприятия**
5. Организиране на **семинари и обучения по управление на енергийната ефективност в предприятия**
6. Организиране **специализирани обучения за служителите на АУЕР във връзка с прилагането на финансови механизми** в областта на енергийната ефективност
7. **Разработване и надграждане на информационни системи / електронни регистри / бази данни** в областта на енергийната ефективност, включително придобиване на необходимите ДМА и ДНМА (софтуер, патенти, лицензи, ноу-хау) за целите на проекта.

РЕЗУЛТАТИ от ИЗПЪЛНЕНИЕТО на ПРОЕКТА

- **Дейност 1:**   Анализи, оценки, изследвания в ЕЕ във връзка с прилагането на финансови механизми
Изработени: **5 доклада**.
Отпечатани: **80 информационни пакети** за обучението на служителите от АУЕР.
Финансов механизъм „търгуеми бели сертификати – проект на механизъм за България, основан на анализ на средата - подготвен за въвеждане ;
- **Дейност 2:**   Разработване на методики за оценка на енергийните спестявания
Разработени: **50 методики** за оценка на енергийните спестявания
- **Дейност 3:**   Информационни кампании за финансови механизми в областта на ЕЕ
Изработени: интернет банер, 500 бр. брошури, 1000 бр. флаери, 3000 броя наръчници, уебсайт: whitesertificates.bg
Проведени: **6 семинара**, радио и ТВ реклама.
- **Дейност 4:**   Наръчници по управление на ЕЕ в предприятията
Изработен и отпечатани **1000 бр. наръчници** по управление на ЕЕ в предприятията.

РЕЗУЛТАТИ от ИЗПЪЛНЕНИЕТО на ПРОЕКТА

- **Дейност 5:** Обучения по управление на ЕЕ в предприятията, включително БД CEN ISO 50001.
Обучени: **340 енергийни мениджъри** на предприятията в 21 курса

- **Дейност 6:** Обучения на експерти на АУЕР по финансови механизми в областта на ЕЕ
Обучени: **30 експерта на АУЕР** в 2 курса

- **Дейности 7,8,9 :**ИС/регистри/БД в областта на ЕЕ.
Придобиване на ДМА , софтуер, лицензи.
Изработени:
  - ❖ електронен регистър със задължени лица;
  - ❖ софтуер за обследване на сгради за фирми-одитори и за граждани ;
  - ❖ програми за: методики за оценка на енергийните спестявания;
                                  въвеждане на търговия с ТБС ;
                                  годишни отчети;
                                  декларации за потребление на енергия;
                                  декларации за продажби на енергия;
                                  справки за котли и климатични инсталации;
                                  обобщени справки.Доставени и пуснати в експлоатация: 12 устройства и 22 системи

Благодаря за вниманието!

Агенция за устойчиво енергийно развитие

Телефон: +359 2 915 40 25

Факс: +359 2 981 58 02

Имейл: KNaydenov@seea.government.bg

Web: www.seea.government.bg

РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОЕКТА

- **Електронен регистър със задължени лица ;**
*АУЕР, електронни услуги, ИСАУЕР, Портал, Регистрация (georgi,12345),
Главно меню, Регистри, Регистри на ЗЛ*
- **Софтуер за обследване на сгради за фирми-одитори и за граждани ;**
*АУЕР, електронни услуги, ИСАУЕР, Портал, Регистрация (georgi,12345),
Главно меню, Специализиран софтуер за обследване на сгради*
- **Програми за:**
  - **методики за оценка на енергийните спестявания;**
Главно меню, Методики
  - **въвеждане на търговия с ТБС ;**
АУЕР, електронни услуги, ИСАУЕР, Офис, Бели сертификати
  - **годишни отчети;**
  - **Декларации за потребление на енергия ;**
Главно меню, Декларации
  - **Декларации за продажби на енергия ;**
Главно меню, Декларации
  - **Справки за котли и климатични инсталации ;**
АУЕР, електронни услуги, ИСАУЕР, Офис, Котли и климатични инсталации
  - **Обобщени справки.**
АУЕР, електронни услуги, ИСАУЕР, Задължени лица